18-ter Jahrgang Nr. 11. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 25. Jänner 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumera ions-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמיניס־
טראַציאָן בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ׳ 1,
פּראַנומעראַציאָנס־פּרײַז:
פיר אָסטערײַך־אונגאַרן
גאַנציעהריג 8 גולדן אָסטר. וו.
האַלביעהריג 4 גולדן אָסטר. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולדן אָסטר. וו.
פיר׳ס אויסלאַנד
גאַנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וו.
האַלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולד. 25 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערען יעדען טאָג אָנגענאָמען.
אַנאָנצען ווערען
נאָך אויסלייגונג פון טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, מאָנטאָג, דאָנערשטאָג אונד שבת התרמ״ו — Erscheint wöchenlich Dreimal. — אכטצעהנטער יאהרגאַנג נר. 11. 1886

טאָדו - וואָבאָדו.

דיעזער אײַסדרוק, דער אין זאַממלבוך לי־טעראַטורען דער וועלט אויבערגאַנגען איז, אונד דער אינגעמלעך נישט אנדערעס איז, אלס דאס העברעאישע „תודו ובודו״ (אין ווערטער־בוך פאסט דייטש מעהר אלס יע איז דיא ווישאַנדע דער באַלקאַנהאַלבאינזעל.

דער פאַסטס דער ענגלישען טהראָנערבע, דער דיא בולגאַרישע פראַגע בעטראַכטעלטע (וועלכע דען לייטאַרטיקעל אונערער יינגסטען פרײַטאַגנומער) האט עס אין אינער ערען צוויפעל אײַנגעשפּאַנען, דאס עס אינגלאַנד דאַפאַן אינטערעסירט איז, דאס דיא פערעאינינגונג אסטרומעלינען מיט בולגאַרען ווישאַנדע קאָממען ווירד, דאס ענגלאַנד אבער איך ענגשלאַסען איז, זעלבסט אײַנצוגרײַפען, אים דיא פערעאינינגונג, דיא אינגעמלעך דיך דעם 18־טען סעפּטעמבער טהאַטזאַכלעך בעשטעהט, איך פאַרט־בעשטעהען צו לאַסען. דיא טירקיא מאַכט נישט דען געגענסטען פערזוך געגען דיזע פערעאינינגונג, דיא איהר אינע פראַזוינען רוהיגט, עטוואָס צו טהון, דענען אין וואַהרהייט, דאס איהר דיזע פראַזוינען דיך דעם בעלגער פערטראַג (אים יאהרע 1878) נישט דען געריינגסטען נוטצען גבראַכט, רוסלאַנד, דאס הייסט צאַר אלעקסאַנדער III. שטעהט הייטע אײַף דעם שטאַנדפּונקטע, דיא פער־אינינגונג — פערעאינינגונג בלייבען צו לאַסען, נור נישט אינטער דעם פרייסטען אלעקסאַנדער, דער עס געוואַגט האט, דיא פערעאינינגונג אהנע רוסלאַנד הערבייצופירען אונד אהנע רוסלאַנד דיא סער־בען צו בעוועגען, דאס בולגאַרישע פאָלק האט הייט דורך אינגלאַנד אינע זעלבסטשטאַנדיגקייט ער־לאַנגט, דיא דער רוסלאַנד צאַרענפאַלטיק דאַבסט אינגענעהם איז. בולגאַרען זאָלדען גראָס אונד שטאַרק ווערדען אבער נור דורך רוסלאַנד, בול־גאַרען זאָלדען זיך אלדעס רוסלאַנד פערדאַנקען, דאַנק עס אינסט, ווען דער טירקע אינמאַל איס אײַראָפּאַ הינסגעראַנגט איז, דורך דיא גנאַדע דעס צאַרען אינפאַר צו רוסלאַנד געמאַכט ווערדע, אבער ווילדע זיך דיא אלדעס פערשלינגערע רוסלאַנד פלוטה אהנע ווערער־שטאַנד בז נאך קאָנסטאַנטינאָפּעל ערגעסט, וואָס נון דאס אבריגע אײַראָפּאַ בעטרײַפט, זאָ האַטטען וואָהל אסטערײַכ־אונגאַרן, דייטשלאַנד, פראַנקרײַך אונד איטאַליען דעם סולטאַן רעכט גע־געבען, ווען ער דיזע טרופּפען גלײַך נאך דעם 18. סעפּטעמבער אין אסטרומעליען אונד בולגאַרען האַטטע אײַנרוקען לאַסען. הייטע אבער, נאַכדעם בולגאַרען אונד אסטרומעליען פיר דיא פערעאינינגונג אײַנען בלוטיגען אונד פיר זיא זיערײַסען קרעג, דורכגעקאַמפּפט האַבען, ווירד קיינע דיעזער מאַכטע גגען דיא פערעאינינגונג עטוואָס אונטערנעמען, גגען דיעזע פערעאינינגונג שטעהען אלזאָ הייטע אײַסשלעסלך מערבען אונד גריעכענלאַנד אין.

ווען נון דיעזע בײַדען לאַנדײַכע דער באַל־קאַנהאַלבאינזעל בעטרײַפפּט, זאָ האט יעדעס אַן אײַנגען זיך אלס דען אײַנסטיגען ערבען דער טר־קיא בעשאַפטע, גריעכענלאַנד האט זײַנע אונ־אבהאַנגיגקייט אַן דער טירקיא אין לאַנגווײַליגען בלוטיגען שלאַכטען ערונגען, עבענזאָ מערבען דאס גריעכישע עלעמענט איט אײַסער דעם אינגעמלי־כען גריעכענלאַנד אין אינעם בעדײַטענדען טהייל דער האַלבאינזעל, אין מאַצעדאָניען, עפירוס, אסט־רומעליען, טהראַציען אונד זעלבסט אין קאָנסטאַ־טינאָפּעל אײַסערדענטלעך שטאַרק פערברײַטעט אבגעזעהען. דאַאַן דאס עס בעדײַטענדע אינזעלן אונד לאַנדשטרעקען נישט, דיא הייטע נאָך אונ־טער דער הערשאַפט דער טירקיא שטעהען, דיא אבער אײַסשלעסלך פאַן גריעכען בעוואָהנט זינד. דאס מערבישע עלעמענט ווערעט איזט אײַסער דעם אינגעמלי כען מערבען אין אלבסטרבען, אלבאַנען אונד גאַנען בעוואָנערס אין באַסנען אונד דער הערצעגאָווינא צו הויזע. בולגאַרען אבער, דאס זיך דיא גנאַדע דער מאַכטע, פאַרצעלך הייס־דאַנדס אים יאהרע 1878 ערבעטטשאַנדיג גע־וואָרען, איזט פרײַהער אלס צוקונפטיגער ערבע דער טירקיא נאָר נישט אין בעטראַכט געקאָממען, נון איזט עס אבער הייטע געראַדע בולגאַרען, דאס זיך פערגראַסערט אונד אײַסברײַטעט, אין מאַכט אונד אינפלוס געוואָנען, אונד דאס וואָללען ווערער גריעכענלאַנד נאָך מערבען צוגעבען.

מערבען האט דאס שווערט געגען דיא פער־גראַסערונג בולגאַרעס געגאַנגען, איזט אבער, ווא ווערטמאַן בעקאַנגט, צוריקגעראַנגט וואָרדען, איך זאָגע „צוריקגעראַנגט״, דענ נעשלאַגען איזט מערבען נישט, עס האַן הייטע מיט אײַנער בערײַטענד פערשטאַרקטען אַרמעע אין בולגאַרען אײַנזיקען, בולגאַרען אבער האט זײַנע מישטעל ערשאָפּפּט. מערבען ווירד איך הייטע נישט צוגעבען, דאס דיא פערע־אינינגונג אויסגעשפּראָכען ווער־דע, אדער ווען יא, דאַן פאַרדערט עס אײַן עבענזאָ גראָסעס שטיקק לאַנד ווא אסטרומעליען פיר זיך גריעכענלאַנד ווערעט שטעהט בערײַט דאס שווערט צו צעהען, אום, פאַללס דיא פערעאינינגונג אסטרומע דיעגנס מיט בולגאַרען אײַסגעשפּראָכען ווירד, פיר זיך אײַן עבענזאָ גראָסעס שטיקק לאַנד ווא אסט־רומעליען אום, אום דעס לייבע דער טירקיא הערוויסצושניידען.

אום גריעכענלאַנד אונד מערבען צו ברינגען, מוסטע אלזאָ דיא פערעאינינגונג אסטר־מעליענס מיט בולגאַרען רוקגאַנגיג גמאַכט ווער־דען — דענן דאס דיא טירקיא, מיר נישט, דור נישט, מערבען אײַנע פראַזוינען אונד גריעכענלאַנד אײַנע פראַזוינען אבערלאַסען ווירד, דאַראַן דענקט קײַן נישטערנער פאַלשקער. — אײַן דיעזעס פאַללע אבער איזט דיא דעוואַ־לוציאָן אין אסטרומעליען פערטיג אונד בולגאַרען ווירדע, פאַן רוסלאַנד אונטערשטעטצט — דענן רוסס־לאַנד ווירדע מיט פרײַדען דיא געלעגענהייט ער־גרײַפען אום זיך אלס רעטטער בולגאַרען צו צײַ־גען — דיעזעס אײַנען קריעג, גגען דיא טירקיא בעגיג־גען, דאס אבער ווילל ווערער אסטערײַך אונגאַרן נאָך אײַך עגגלאַנד, אם אללער ווענינסטען אבער דיא טירקיא, אום אלזאָ אום דיעזעס שלעקלעכען ווערזוואַך אײַנען אײַסזוגיג צו פירען, פאַרדערטען דיא מאַכטע, ווא בעלגאַנגט, מערבען, גריעכענלאַנד, בולגאַרען אײַף, אהרע אַרמעען הינטערשטעקען אונד דען פרעדען נישט צו שטאָרען מערבען אונד גריעכענלאַנד אבער — בולגאַרען פרײַווילליג מיט דיעזער מאַכטע דיעזער אײַפפאַרדערונג מיט פערגנגען נאַכאַמען — דאבען דיעזע אײַפפאַרדערונג האַפלך צוריקגע־וויזען.

דאס טאָדו־וואָבאָדו האט אבער אויך דיעזע נאָך נישט זײַנען דאַהעפּונקט ערײַכט. געהטס נישט דורך בישטען, דאַנן געהטס דורך דראָהונגען, דאַכ־טען דיא אײַראָפּאַאישען דיפּלאָמאַטען אונד דיא וואָ פאַראײַסוועטצטען, דאס גריעכענלאַנד אונד סערבען אינען געהיימען בונד געשלאַסען האבען, אונד דאס זײַנען דער אינע ראַהמעלעגנע, זיך אײַן דער אנדערע נישט רירען ווירד, זאָ שקטע לאַרד סאַלסבאַרי, דער ענגלישע מיניסטערפּראַ־זידענט אינע דראָהנאָטע אַן דיא גריעכישע רע־גערונג, אין וועלכער דיעזע אײַפגעפאָרדערט ווירד, אײַהרע רוסטונגען אינצושטעלען, אונד דען פרעדען נישט צו שטאָרען, דענען זאָגנסט, ווירד ענגלאַנד זײַנע קריעגסשיפפע אין דיא גריעכישען געוואַססער (גריעכענלאַנד איזט פאַן 3 זײַטען פאַם מעער אומ־געבען) אײַנלויפען לאַסען.

(סערבען איזט פיר ענגלאַנד אינגאַהבאַר, אינזערע מאָנאַרכיע אבער, דיא איך סערבען דען גראָסטען אײַפרוסס אײַבען קאָנגטע, האט גאַנץ אנ־דערע אינטערעסען אין סערבען, אלס דאס עס זיך דיעזעס דורך אינע דראָהנאָטע צום פּינדע מאַ־כען מאַכטע, דאַרום מוסטע דער ענגלישע וואַלפּיש גריעכענלאַנד ערשרעקען.)

נון פאַללטע אבער דאס אינערוואַרטעטע אונד דאס — טאָדו־וואָבאָדו איך דער באַלקאַנהאַלבאינ־זעל האט זײַנען דאַהעפּונקט ערײַכט.

דיא גריעכישע רעגיערונג האט דיא איינמישונג ענגלאַנדס ענערגיש צוריקגעוויעזען, אונד דעליאַנס, דער גריעכישע מיניסטערפּראַזידענט בעגאַנוואַר־טעטע דיא ענגלישע דראָהנאָטע דאַהין, דאס דאס ערשיינען דער ענגלישען קריעגסשי־פּע קײַנע אנדערען פאָלגען האבען ווירדע, אלס דאס גריעכענלאַנד דען קריעג גגען דיא טירקיא אָפּפאַרט בעגינען ווירדע.

אבערזעהנס בעטראַכטעט גריעכענלאַנד דיא איינ־מישונג ענגלאַנדס אלס אײַנען אנגרײַף אויף דיא ווירדע דעס גריעכי־שען קאָנזונס אונד דער גריע־כישען אונאבהאַנגיגקייט.

(ווא ווירד יעטצט געשעהען? ווא איזט אין איסזיג איס דיעזעס טאָדו־וואָבאָדו?

מ. סאַבאַלטשי״

דיא הייטע אנגלאַנגען

טעלעגראַפּשען דעפּעשען

דער „ייִדישען פּעסטער צײַטונג.

(דער אויסברעכענדע קריעג.)

אטהען 24־טען יאַנער (אבענדס) הייטע האט איינע אימפּאָזאַנטע פאָלקסקונד־געבונג פאַר דעם קאָנגלבען פאַלאַסט צו גונסטען דעס קריעגעס אום דיא גריע־כישען פּראָווינצען דער טירקיא שטאַטגעפונדען. דער קאָנג וואַר אבוועזענד. דיא פערעאַנשטאַלטער דער קונד־געבונג איבערדרײַסען זאָדאַנן דעם מיניסטערפּראַזי־דענטען דעליאַנס דען בעשלוסס דעס סען גריעכענלאַנד אין אינעם בעדײַטענדען טהייל דער האַלבאינזעל, אין מאַצעדאָניען, עפירוס, אסט־רומעליען, טהראַציען אונד זעלבסט אין קאָנסטאַ־טינאָפּעל אײַסערדענטלעך שטאַרק פערברײַטעט אבגעזעהען דאַאַן דאס עס בעדײַטענדע אינזעלן אונד לאַנדשטרעקען נישט, דיא הייטע נאָך אונ־טער דער הערשאַפט דער טירקיא שטעהען, דיא אבער אײַסשלעסלך פאַן גריעכען בעוואָהנט זינד. דאס מערבישע עלעמענט ווערעט איזט אײַסער דעם אינגעמלי כען מערבען אין אלבסטרבען, אלבאַנען אונד גאַנען בעוואָנערס אין באַסנען אונד דער הערצעגאָווינא צו הויזע. בולגאַרען אבער, דאס זיך דיא גנאַדע דער מאַכטע, פאַרצעלך הייס־דאַנדס אים יאהרע 1878 ערבעטטשאַנדיג גע־וואָרען, איזט פרײַהער אלס צוקונפטיגער ערבע דער טירקיא נאָר נישט אין בעטראַכט געקאָממען, נון איזט עס אבער הייטע געראַדע בולגאַרען, דאס זיך פערגראַסערט אונד אײַסברײַטעט, אין מאַכט אונד אינפלוס געוואָנען, אונד דאס וואָללען ווערער גריעכענלאַנד נאָך מערבען צוגעבען.

מערבען האט דאס שווערט געגען דיא פער־גראַסערונג בולגאַרעס געגאַנגען, איזט אבער, ווא ווערטמאַן בעקאַנגט, צוריקגעראַנגט וואָרדען, איך זאָגע „צוריקגעראַנגט״, דענ נעשלאַגען איזט מערבען נישט, עס האַן הייטע מיט אײַנער בערײַטענד פערשטאַרקטען אַרמעע אין בולגאַרען אײַנזיקען, בולגאַרען אבער האט זײַנע מישטעל ערשאָפּפּט. מערבען ווירד איך הייטע נישט צוגעבען, דאס דיא פערע־אינינגונג אויסגעשפּראָכען ווער־דע, אדער ווען יא, דאַן פאַרדערט עס אײַן עבענזאָ גראָסעס שטיקק לאַנד ווא אסטרומעליען פיר זיך גריעכענלאַנד ווערעט שטעהט בערײַט דאס שווערט צו צעהען, אום, פאַללס דיא פערעאינינגונג אסטרומע דיעגנס מיט בולגאַרען אײַסגעשפּראָכען ווירד, פיר זיך אײַן עבענזאָ גראָסעס שטיקק לאַנד ווא אסט־רומעליען אום, אום דעס לייבע דער טירקיא הערוויסצושניידען.

אום גריעכענלאַנד אונד מערבען צו ברינגען, מוסטע אלזאָ דיא פערעאינינגונג אסטר־מעליענס מיט בולגאַרען רוקגאַנגיג גמאַכט ווער־דען — דענן דאס דיא טירקיא, מיר נישט, דור נישט, מערבען אײַנע פראַזוינען אונד גריעכענלאַנד אײַנע פראַזוינען אבערלאַסען ווירד, דאַראַן דענקט קײַן נישטערנער פאַלשקער. — אײַן דיעזעס פאַללע אבער איזט דיא דעוואַ־לוציאָן אין אסטרומעליען פערטיג אונד בולגאַרען ווירדע, פאַן רוסלאַנד אונטערשטעטצט — דענן רוסס־לאַנד ווירדע מיט פרײַדען דיא געלעגענהייט ער־גרײַפען אום זיך אלס רעטטער בולגאַרען צו צײַ־גען — דיעזעס אײַנען קריעג, גגען דיא טירקיא בעגיג־גען, דאס אבער ווילל ווערער אסטערײַך אונגאַרן נאָך אײַך עגגלאַנד, אם אללער ווענינסטען אבער דיא טירקיא, אום אלזאָ אום דיעזעס שלעקלעכען ווערזוואַך אײַנען אײַסזוגיג צו פירען, פאַרדערטען דיא מאַכטע, ווא בעלגאַנגט, מערבען, גריעכענלאַנד, בולגאַרען אײַף, אהרע אַרמעען הינטערשטעקען אונד דען פרעדען נישט צו שטאָרען מערבען אונד גריעכענלאַנד אבער — בולגאַרען פרײַווילליג מיט דיעזער מאַכטע דיעזער אײַפפאַרדערונג מיט פערגנגען נאַכאַמען — דאבען דיעזע אײַפפאַרדערונג האַפלך צוריקגע־וויזען.

דאס טאָדו־וואָבאָדו האט אבער אויך דיעזע נאָך נישט זײַנען דאַהעפּונקט ערײַכט. געהטס נישט דורך בישטען, דאַנן געהטס דורך דראָהונגען, דאַכ־טען דיא אײַראָפּאַאישען דיפּלאָמאַטען אונד דיא וואָ פאַראײַסוועטצטען, דאס גריעכענלאַנד אונד סערבען אינען געהיימען בונד געשלאַסען האבען, אונד דאס זײַנען דער אינע ראַהמעלעגנע, זיך אײַן דער אנדערע נישט רירען ווירד, זאָ שקטע לאַרד סאַלסבאַרי, דער ענגלישע מיניסטערפּראַ־זידענט אינע דראָהנאָטע אַן דיא גריעכישע רע־גערונג, אין וועלכער דיעזע אײַפגעפאָרדערט ווירד, אײַהרע רוסטונגען אינצושטעלען, אונד דען פרעדען נישט צו שטאָרען, דענען זאָגנסט, ווירד ענגלאַנד זײַנע קריעגסשיפּפע אין דיא גריעכישען געוואַססער (גריעכענלאַנד איזט פאַן 3 זײַטען פאַם מעער אומ־געבען) אײַנלויפען לאַסען.

(סערבען איזט פיר ענגלאַנד אינגאַהבאַר, אינזערע מאָנאַרכיע אבער, דיא איך סערבען דען גראָסטען אײַפרוסס אײַבען קאָנגטע, האט גאַנץ אנ־דערע אינטערעסען אין סערבען, אלס דאס עס זיך דיעזעס דורך אינע דראָהנאָטע צום פּינדע מאַ־כען מאַכטע, דאַרום מוסטע דער ענגלישע וואַלפּיש גריעכענלאַנד ערשרעקען.)

נון פאַללטע אבער דאס אינערוואַרטעטע אונד דאס — טאָדו־וואָבאָדו איך דער באַלקאַנהאַלבאינ־זעל האט זײַנען דאַהעפּונקט ערײַכט.

דיא גריעכישע רעגיערונג האט דיא איינמישונג ענגלאַנדס ענערגיש צוריקגעוויעזען, אונד דעליאַנס, דער גריעכישע מיניסטערפּראַזידענט בעגאַנוואַר־טעטע דיא ענגלישע דראָהנאָטע דאַהין, דאס דאס ערשיינען דער ענגלישען קריעגסשי־פּע קײַנע אנדערען פאָלגען האבען ווירדע, אלס דאס גריעכענלאַנד דען קריעג גגען דיא טירקיא אָפּפאַרט בעגינען ווירדע.

אבערזעהנס בעטראַכטעט גריעכענלאַנד דיא איינ־מישונג ענגלאַנדס אלס אײַנען אנגרײַף אויף דיא ווירדע דעס גריעכי־שען קאָנזונס אונד דער גריע־כישען אונאבהאַנגיגקייט.

(ווא ווירד יעטצט געשעהען? ווא איזט אין איסזיג איס דיעזעס טאָדו־וואָבאָדו?

מ. סאַבאַלטשי״

ניקאָלוים פעדער

בודאפעסט, אילאָעדישגאססע 25, „קאָשעלעק"

עמפעפעהלע דיא אללערייעסטע אונד אינאיבער־טרעפפליכע פאטענטירטע אלטערנאטיוו וואשאר־הערי שע

בוטטערמאשינע

וועלכע וועגען שטיינגעד שנעללער אונד דעללאזער בוטטערבעריטונג איז זיסער מילך איף דער בודאפעסטער לאנדעסיסטעללונג מיט דער גראססען אויסש עללונגסמעדאללע פאריז אין ווערדע, — דיא ווייקקעבליכעגע מילך איז נאך אימער זיס אונד קאנן צו אללען צוועקקען גוט פערווענדעט ווערדען.

פרייזען:

נומ. 1 מיט 5 ליטער רוימאיזאלס צור בעארבייטונג פאן $2\frac{1}{2}$ ליטער מילך איף שנורבעטריעב 7.50 פל. אונד פאק. 50 קר.

נומ. 2 מיט 10 ליטער רוימאיזאלס צור בעארבייטונג פאן 5 ליטער מילך איף שנורבעטריעב 12.50 פל. אונד פאק. 60 קר.

נומ. 2 מיט 10 ליטער רוימאיזאלס צור בעארבייטונג פאן 7 ליטער מילך איף רוישענבעטריעב 18 פל. אונד פאק. 80 קר.

נומ. 3 מיט 20 ליטער רוימאיזאלס צור בעארבייטונג פאן 14 ליטער מילך איף רוישענבעטריעב 25 פל. אונד פאק. 1.20 פל.

איף וואונש ווערדען איף גראססערע מאשינען פערפערטיגט. — דיעזע בוטטערמאשינען זינד אויך פיר דאהם אונד שאפיר גאנזענגעט. בעשטעללונגען זינד הערצלעט בייא מיר צו מאכען, וואבייא איינע עקשעקונדע אנגאבע אום פארהיגען פראנקא ארבעטיגעט איזט, דער הערסט ווירד דער מאשינע גאבעזענאממען.

Nikolaus Fehér, B.-Pest, Uellöerstrasse 25.

וויכטיג פיר רייגאלירונג-פאבריקען.

רום, שלייאיזשען, טרעבער, לעקאלד אונד עסיג ערצייגט מאן אהנע אפפאראט בילליגסט מיט דען עסיגען אונד אנדערשען אין אן

אלגאלדוואטטערד

בודאפעסט, מאגאק-גאססע, גענעראלאגענט דעם אויר, שטעפעל, אפפעריגע פערבאנד, הייזענבלאזע, וויינבלאזע, גלאזערן, עקסטרהגנגספלאשע, מעסער גאבעל אללע ווייג-קראנכהייטען עגעל, פעיגיר: הוסבריזאפ אונד צטראגענאפ פיר גאנזע פאללונג. דאנן: טינטע, גלאנצווכסע, וואשבלייפארבע, מארבארערע אונד קארבאלקאלק. פייזיקראנט אונד מאנוזיגע. ציאנסבוכער אין אללען שפראכען גראטיס. (6)

קלאסמאן אנטאל

בודאפעסט, IV. בעז. קראנפרינצגאססע נו׳ 9.

עמפעפעהלט זיך צור שנעללען אנפערטיגונג פאן אללען גאטטונגען

שטאמפיליען מיט דאטום

פיר גאמיגען, ראבבערע, מאטריקעלפיר־דער, שילדען, נאמערן אונד פרייאטען.

זעלבסטבעפייכטונגס-מאשינען

מיט דאטום

קאמפאסאר, אאנזיגער אונד גימעראטארע, זא איך דאבדרוק-וויגעלפערפסען.

אדרעסע: KLASSOHN A.

Budapest, IV. Kronprinzgasse 9.

אנצייגע.

דיא בעלעבטעסטע אונד דיעדאפטעסטע מארקע פאן צוויעבעלען אונד מגאבלויך לעפערט אב דיעד

JOSEF STRAUSZ in MAKÓ

צו פאללגעדען פרייזען: צוויעבעל פער 100 קלג. 4,75 פל., קנאבלויך פער 100 קלג. 26 פל., שטעקקצוויעבעל פער 100 קלג. 35 פל., פעטערלייגעזאמען־צעל פער 100 קילא 12 פל., צוויעבעלזאמען פער 100 מילא 150 פל.

ערסטע אונג. פאפיער־טאפעטען־פאבריק

פאן

SIEBURGER & COMP.

Budapest, V., Fürdö-utcza 8.

עמפעפעהלט איהרע איגענען ערצייגנישסע אין

טאפעטען אונד דעקאראציאנען

זאוויא איהרע אנג. אייזענבאהנמארקע דער מאגאר־ביע.

זיגמונד שערעגי

פריזאר,

בודאפעסט, וואיטזנערגאססע נו׳ 12,

עמפעפעהלט זיך בעסטר־גאמארטעס לאגער אן

פערטיגען

דאמענשניטעלן אונד פערריקקען

אין פאר־ציגלכער אויספיהרונג אונד בילליגסטען פרייזען. — פראוויזענצפערזאנדט טאגליך.

SIGMUND SEREGI, Waitznergasse 12.

אנצייגע

בעעהרע מיך אנצוצייגען, דאס מיין בשר־ארט זאדאקסענגאססהויז זיך לוידאנגאססע נומ. 1 בעפינדעט, וא איך זאוויאל מיט גוטער קאסט אלס אנשטאנדיגעס קווארטיר מיינען געעהרטען גאסטען דיענען קאנן. זא איך צייגע איך אן, דאס איך העדיאלאער גאטרוזיגע, סאמארדגער עס אויס־ברך אם לאגער האבע, אללעס בהבשר גמור.

האבאכטונגספאלל שמען שמואל בלויא.

S. BLAU, Budapest, Laudongasse 1. :אדרעסע

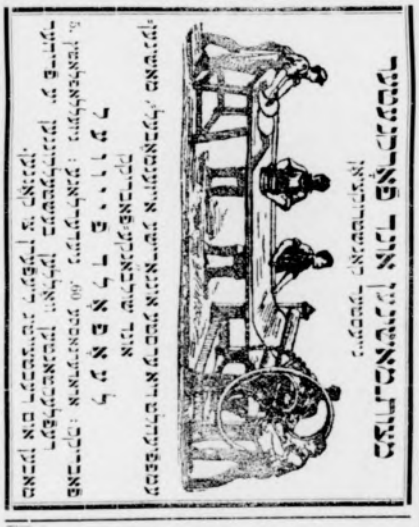

Die P. T. Aktionäre der

Ersten ungarischen Gewerbebank

werden hiemit zu der am 3. Feber 1886, 4 Uhr Nachmittags in den Lokalitäten der Bank stattfindenden

ordentl. Generalversammlung

höflichst eingeladen.

Tagesordnung:

1. Bericht der Direktion.
2. Vorlage der Bilanz und Schlussrechnung nebst bericht des Aufsichtsrathes.
3. Prüfung der Schlussrechnungen. Feststellung der Bilanz und Beschlussfassung über die Verwendung des Reingewinnes.
4. Wahl von 2 Direktoren u. 16 Ausschussmitgliedern.
5. Wahl von 3 ordentlichen und 2 Ersatzmitgliedern in den Aufsichtsrath.
6. Festsetzung der Gebühren des Aufsichtsrathes.

Jene Herren Aktionäre, welche an dieser Generalversammlung theilzunehmen wünschen, wollen ihre Aktien im Sinne des § 121 *) der Statuten, vom 26. Jänner l. J. bis einschliesslich 31. Jänner l. J. in den Vormittagsstunden von 9 bis 12 Uhr bei der Bank deponiren.

Budapest, am 14. Jänner 1886.

Die Direktion.

*) § 121. Die Einberufung der ordentlichen Generalversammlung erfolgt zwei Wochen vor deren Abhaltung im Wege des ungarischen Amtsblattes. — Jeder Aktionär, der an der Generalversammlung theilnehmen will, muss die auf seinen Namen geschriebenen Aktien drei Tage vor der Generalversammlung bei der Direktion deponiren.

גגרינדעט אים יאהרע 1830.

פרימא כשר סאלאמי

זאוויא אללע נאטטונגען

זעלבווארען אונד ווירסטע

אפפעירען צו בילליגען פרייזען אונטער צוזיכערונג דער שטרענג רעליגיעסען בערוענונג

יחזקל ווילס זאהנע

בודאפעסט, ארצישעס הויז, אים האפע.

פייזזלאשטער אויף וואונש גראטיס אונד פראנקא.

וואָרנונג.

אום דאס פ. ט. פובליקום פאר שאדיגונג צו בעוואהרען, עיזטכען וויר אויף אונזערע אדרעסע:

Eduard Weil's Söhne

Budapest, Orczy'sches Haus im Hofe

בעגוא צו אכטען, דא איינע אונזאלידע קאנקורענץ זיך איינגעס אהנליך קלייגענדען נאמענס בעדיענט — אום דאס פובליקום צו טרייסען אונד אירטהומ־מער הערבייצופיהרען.

גראָסער מאָבעלפערקויף.

אין בעפאלאכטונג פאן הערפראגענדען בודאפעסטער טישלער אונד מאבעלפערפערטיגער־מיסערן פערקייפען ווייר דערען איינגעגעגען איסוואהל אונזערער גענעראלגאגענגאססהויז אונד פ. ט. מאבעלקויפענדען פובליקום שטעטס פארראטהיג פיר הונדערט ציממער אללע נאטטונגען מאבעל פאן איינפאכסטער ביז פיינסטער פאזון, זא־וואהל שלאף- אונד שפייז-ציממער אייזענבאהנען אין אייכען, אונד נוסבאומען אלס אויך גאיניטורען מיט אשלאס, בראלאס, זיידע מאוזע, יוטע אונד ריפפשטאפף, אויך שווארצע מאבעל מיט פערלמוטטער אונד בראנזע, — ווייר פערקייפען דעמאך:

2	שטיק שיפאזאס, פאליזירט, נוסבאומען פאן 34 פל. איזט				
2	„ בעטטען	„	„	24	„
1	קאנאפע, 6 אפטעללס יוטע אדער ריפס			70	„
1	„ 6 ווסטעל	„	„	45	„
1	„ 6 אפטעללס מיט שנוטצעריי		„	115	„

S. GOLDSTEIN,

erste inländische Tischler- und Tapezierer-Möbel-Fabrik

Budapest, Waitznergasse 27.

im v. Mocsonyi'schen 4 Stock hohem Hause.

אללוסטרירט פרייזקוראנט אויף פערלאנגען גראטיס אונד פראנקא. — פראוויזענבעשטעללונגען ווערדען נעגען איינזענדונג פאן 10% אנגאבע פראמפט עפפעקטואירט.

איגנאטץ נאדי,

בודאפעסט, דאמבאכגאססע נו׳ 6,

עמפעפעהלט בעראפפאראטיקעל פיר

ווייגהאנדלעה, בראנדווייג-

אונד ליקערפאבריקקען

ווייגן, אונד בערפלאשען, קארקע, שפונדע, פ׳פפען, הייזענבלאזע, זשעלאטינע, מאנגען, גלזעצערן, ווייגפאר־בע, ווייגבוקעטס, אייגשלאג, שראבל, ווייגשפרטש אונד אללע בעדא־פארטיקעל פיר קעללעריווירטשאפט. אדרעסע:

Ignatz Nagy, Budapest,

VII., Rombachgasse 6.

טישלער־או. טאפעציערמאבעל

פיר מעהרערע הונדערט ציממער שטעטס פארראטהיג.

דא איך בעקאנגטלך אין סאלידען פאבריקא־טען יעדע קאנקורענץ מיט לייכטגקייט בעשטעהע, עמפפעהלע איך מיינע מאבעלגיעדיעדלאנג בעזאנד־פיר הייראטהסאויסשטאטטונגען אונד גראפערע מאבלירונגען, — אללוסטרירטע פרייזקוראנטע גראטיס בלויזענען.

דיא איגאבערט־עפפעליכע שטיינבאכשע פאטענט פלאסטיק בעטטמאטראצע (גאנצע בעטטאינריכטונג אין איינעס שטיקק) לייכט צום טראנס־פארטירען, 12 פל., בייס עריציעער:

STEINBACH SÁNDOR.

Budapest, Franz-Josefsplatz Nr. 6.

vis-à-vis der Kettenbrücke.

* (גראָעס גרובע נאָונגליסק) אין וועסטגיבירג (אַמעריקאַ) איז דורך איין „שלאָגנדעס וועטער“ איינע עקספּלאָזיאָן ענטשטאַנדען. דיא זיבענאונדדרייסיג בערגלייטע געטאָדטעט האָט. אַנדערע פּיפּצען ווערדען נאָך פערמיסט.

* (שטאַטיסטישעס.) אין נעוי־יאָרק זינד אים אבגעלויפענען יאָהרע 1885 געגען נייצענטוויזעגד יידישע אינוואַנדערער אנגעקאָמען, פאָן דענען דיא גראָסערע האַלפטע אויס רוסלאַנד איז. איס רומאַניען זינד ניכט נאַכיג 400.

* (Elbeszélések a mult- és jelenből.) דיא פליסיגע ביכאַנדלונגס, אונד פּעדאַגאָגישע עדוארד זינגער אונד ברודער אין שטוהלווייסענבורג גיבט דיא אים מאַנצער „אוראַלעס“ עריינענען ערצאָהלונגען דעם ראַבבינערס דר. לעה מאַנן אין אונגאַרישער אַבערזעטצונג פאָן גראָס וויקטאָר אין מאָנאַטבאָרבען הערים, פאָן דענען העפט I. צווייא ערצאָהלונגען ענטהאַלטענד, אינו פאָרלייגט. דאס שאָן איסגעשטאַנטעטע ביכלין איז בעסטענס צו עמפעפעהלען, זאַיאָהל זיינעס אינהאַלטע אלס דער טרעפליכען איבערזעטצונג נאָך. נור אייך איינעס ערלייבען ווייר אונז דען הערען איבערזעטצער אייפמערקזאַם צו מאַכען, דאס ער דיא יידישע „בעשניידונג“ ניכט מיט דעם כריסטליכען „טויפע“ (keresztség) וויעדערגעבע: דא דער פראָممע הערר פערפאַסער זיכערליך דאנגען פראָטעסטירען ווירדע, ווענן ער אינגאַריש פערשטאַנדע.

איבער דיא לאַגע דער יודען אין מאַראָקקאָ

ענטגעגמען ווייר איינעס איס טאַנגער (האַפען־שטאַדט מאַראָקקאָס) דאַטירטען בעריכט דעס מאַנצער „אוראַלעס“ דיא פאָלגענדען בעטריבענען דאַטען:

טרוריגע אונד טריבע טאַגע זינד ווידער פיר דיא יידען מאַראָקקאָס אנגעבראַכען. וויא זיא דען איראָאַאישען טאַנגסבלאַטטערן גערוימס שאָן ענטנאָممען האבען ווערדען, האט אונזער געבעטער שעריף סולטאַן דידי מולעי האַסאַן, דען 1863 אַן סיר מאָזעס מאָנטעפיאָרע ערטהיילטען פערמאָן, וועלכער איינע פרייטטערונגען אונד פרעגטע פיר דיא יודען זיינעס ריכטס ענטהיילט, יעטצט פלאָטצליך, אלס ניכט מעהר בינדענד פיר זיך אונד זין ריכט ערקלאָרט.

וויא אינדעסס איס דער אומגעבונג דעס היער אין אינזערער שטאַדט רעדיגירענדען מאַראָקקאָנישען מינישטערס דעס איסערען.*) מאָהאַמעד פאַרנאַש, פערלייטעט, זאַלל דיא אורשפרינגליכע איידעע צור אויפהעבונג אונד ניכטגערקלאָרונג דעס גענאַנטען פערמאַנס, ניכט פאָם סולטאַן זעלבסט אונד אויך ניכט פאָן זיינען מינישטערן, אנדערן פאָן צוויי מאַראָבוטס (מאָהאַמעדאַנישע גייסטליכע) אין פעץ, דיא זיך דער בעזאַנדערען הולד איהרעס קאַיזערליכען הערען ערפרייען, אויסגעגאַנגען זיין. דיעזעלבען זאָללען נאָכמאַלס דען סולטאַן דאַרויף אויפמערקזאַם געמאַכט האבען, דאס עס פיר איהן, דען ענקעל דעס פראָפעטען מאָהאַמעד, דעס שטיפטערס דער מאָהאַמעדאַנישען רעליגיאָן (דיא יעטצט אין מאַראָקקאָ הערשענדע דינאַסטיע שטאַممט פאָן פאַטיممע, דער מאָכטער דעס פראָפעטען, דיא מיט דעסען פעלדהערען אלי פערמאַהלט וואַר, אבר, אונד איזט דער יעטציגע סולטאַן דאס גייגאַנדדריי־סיגסטע גליעד אין דיעזער אבשטאַممונגסקעטע). ניכט געציעמע, דען לעהרען אונד וואָרטען זיינעס גראָסען אהנהערען ענטגעגענצהאַנדעלן אונד דען פאָן דעמזעלבען געהאַססטען אונד געאַכטעטען יודען פריהיטען אונד רעכטע איינריהמען.

צוואַר האבען איך דיא בעהערטשער דעס טירקישען ריכטס, פערגער דיא פאָן עניפטען אונד טינעזיען, דיא דאָך איך מאָהאַמעדאַנער זינד, דען יודען אידער לאַנדער רעכטע אונד פריהיטען איינגעריممט אונד זיא זאָ דען גלייכגען גליכגעשטעלט. דיעזע בעהערטשער זיינען אבער קינעס פאַללס ענקעל דעס פראָפעטען אונד איך דאבען זיא זיך נור ערסט דאַנן דאַצו הערבייגעלאַסען, דיא יודען צו עמאַנציפּירען. נאַכדעם דיא כריסטליכען שטאַאטען איראָאַאַס זיא דאַצו געגייאָגנען האבען, שליעסליך זיא עס איינע שמאַך פיר דען קאַיזער פאָן מאַראָקקאָ, זיך אַן איין שטיק פערגאַמענט גע־בונדען צו האַלטען, דאס איהם איין פעמדער יוד אין איינער שוואַכען שטונדע ענטלאָקט האַט.

דיעזע אנזיכטען דער ביידען מאַהאַבוטס ליבטעטען ענדליך איך דעס סולטאַן איין, אונד ער באַכטע דאַנן דיעזע אנגעלעגענהייט אים מינים־טערראַטהע צור שפּראַכע. הער וואַנטע גיעמאַנד דען מאַהאַבוטס ענטגעגנצוטרעטען, אונד זאָ וואַרד דער עריאָהנטע כאַזעזליכע פערמאַן וועדער צורקגענאָممען. דער קראַנקיגען, אַ־אַ דעסען יינגערער ברודער, פיינע מיליעריהרים,

*) דיא מאַראָקקאַנישען מינישטער דעס איסיאַרען־גען רעגירונגען שאָן זייט יאָהרען שטאַטט אין דער הייפּ־שטאַדט פעץ הייר אין דער האַפענשטאַדט מאַנצער, אוס זאָ לייכטער מיט דען הייר לעבענדען פערטעטען דער אייראָפּאַאישען מאַכטע, דיא נאָך אימער איהרען אַפּס־זיטץ נאָך דער גענאַנטען פאַנאַטישען הייפּשטאַדט ניכט איבערטראַגען וואָללען, אינשריהאַנדלען אונד פערקעהרען צו קאָننען.

דער ערסט פאָר פיער יאָהרען, נעלעגענטליך זיינער וואַללפאַהרט נאָך מעקקאַ, אלגעריען, טונים, מאַל־טאַ אונד עניפטען בעזוכט אונד זאַמט דיא נעלע־גענהייט האַטטע, דיא געאַכטעטע שטעלונג דער יודען אין דיעזען שטאַאטען דורך דען אויגענשיין קענגען צו לערנען, אונד אויך מאָהאַמעד פאָרנאַש הער, זאָללען צוואַר מילעי האַסאַן דאָפאָר גע־וואַרנט האבען, דען אומוילען דעס געבילדעטען אייראָפּאַס הערפאָרצורופען, איהרע שטיممען וואַר־דען יעדאָך פאָן דעס פאַנאַטישען געשרייא דער בי־דען מאַהאַבוטס איבערטאָנט. אינדעסס, איין וואַרט דעס דייטשען קאָנזולס אָדער דעסען גראָפען קאָנצלערס, פיר וועלכע ביידע דער סולטאַן גראָסע אכטונג הענגט, ניכט מינדער אבער אויך איין וואַרט דער קאָניגין וויקטאָריאַ: דיא אין מאַראָקקאָ זעהר געפירכטעט איזט. ווירדען שאָן געגינען, אום דען סולטאַן אין בעטרעפ דער יודען זיינעס ריינעס וויעדער גינסטיג פיר דיעזעלבען צו שטיممען, צוואַר איזט אויך פראַנקרייך זעהר געפירכטעט אין מאַראָקקאָ, דער סולטאַן וויים יעדאָך, דאס דיעזעס לאַנד, דאס יעטצט זיינע האַנדע פאָלל צו טהון האַט אין מאַנקונג, אנאַס איזד מאַדאַגאַסקאַר, אונד דאס נאָך דאַצו אים אינגערן דורך דיא פיעלען דאָרט בע־שטעהענדען פאָלטישען פאַרטיען צערקלפיטעט איזט, עס געוויסס דער יודען מאַראָקקאָס וועגען צו קינעס קאַמפּפּ מיט דיעזעס לאַנדע קאָممען לאַסטע.

דיא אָסטערריכישע רעגיערונג האַט זיך יעטצט בעמיסטיגט געזעהען, איהרען ביזהעריגען קאָנזול הער, הערן דר. אדאָלף שמידעל, זיינעס פאָם־טענס צו עגטהעבען, אונד אין דעסען שטעלע איינען גענעראַל־קאָנזול אין דער פערזאָן דעס הערען רעגליא־אַדמיראַלס, איהרעס ביזהעריגען קאָנזולס אין פאַרס פאַאיד, דער דער אראַבישען שפּראַכע פאָלקאָممען מאַכטיג איזט. הערהער צו זעגען, הערר דר. שמידעל וואַר ביזהער דער איינציגע יודע היער, דער איינען קאָנזולפאָסטען בעקליידעטע, וואָס דיא יודען אינזערער שטאַדט, בייא דענען דערזעלבע זעהר בעליעבט וואַר. מיט ניכט גערינ־גען שטאָלצע ערפיללטע. וויא איך יעדאָך פערנעה־מע, האט דיא אָסטערריכישע רעגיערונג נור דעס־האַלב דר. שמידעל זיינעס פאָסטענס עגטהאַבען, ווייל זיא דיא פערטענס איהרער אינטערטהאַנען אים מאַראָקקאַנישען ריכע אין דיא האַנד איינעס דיפּלאָמאַטען פאָם פאַכע לעגען וואָללטע, דא דיע־זער עגגרישער אונד ריכטכטפּלאָזער איפטרעטען קאָנן; וויים ער דאָך, דאס הינטער איהם איין פאַאר קאַנאַנגאַאַטע שטעהען, דיא, וועגען עס נאָטה טהוט, זאָללטע איהרע עהרענען שלירע אָפּפּנען אונד מיט איינער ווייטהען דאָנגערגרען שטممע

II.

מאַטער אנדרעאַס קאַלעאַס, זאָ הייס דער נייע אנקאָممענע אים קרייצהערנקלאָסטער, ריעס אַס פאָלגענדען מאָרגען איינען לאַיענבריודער אין זיין צימטער אונד נאַכ איהם איינען איינאַראַנ, דעסען גערייטהאַלטונג ער איהם בעשוואָרען מוסטע. אלס דיא דאַמטעריונג איינבראַך, פערלייס דער לאַיענבריודער דאס קלאָסטער אונד שלוג זיי־נען וונד צום יודענפיערטעל איין.

פאָר איינעס דער שטאַטטריכערען הייזער אין דער בייטשענאַסטע העלפט דער באָטע אַן, אונד אַכטע אַן דער פערשלאָסענען הויזטהירע. נאָך איינער צעטלעך לאַנגען מיזע דעס וואַרטענס אָפּפּנעטע זיך דיא פּאָרטע אונד אין ראָטהאַאַרינער נעוועלע מיט איינער לאַמפּע אין דער האַנד ליעס דערען שיין איף דען קלאָסטערען פאַללען אונד פרום בייא אנזיכט דעס נייסטליכען נעוואַנדעס אין דעמי־טהיגעס מאָגע נאָך זיינעס בעגעהר.

„שטעהט מיך צו זיינעס הערען“ ווענדעטע דיעזער קוריין אונד פאָלגטע דעס פאַראַנלייטענדען דיענער דורך דיא וויינקלינען אונד דונקלען גאַנגע דעס פאַרבריעס אין דען ריקוואַרטיגען טהייל דעס הויזעס, דאס מיט פיעלען נאַלאַ־צע אויסגעשטאַטטעט שיען. שוועער טעפּיכע לאַגען אויף דעס באָדען אונד דאַמפּפּ דען שאַלל דעס דאַרייבער הינ־שרייענדען. אין דען נישען (וויינקעלן) שטאַנדען מאַסיגע שראַנקע מיט גראַפען שלאָסערן אונד אים אינען דער נעאָפּפּנעטען כליעטע דער נאַלאַנ זילבערנען נעשווירעס אונד עדלער נעשמידע עגטגעגען. איינע ריכטגעטיגטע טהירע אָפּפּנעט זיך אונד נעוואַרטעט דען איינבליק אין דאס סינגטגעמאַך דעס אין דער שטאַדט אונד אים גאַנצען

לאַנדע אלס ריך בעקאַנגטען יודען יאַהרבוכ. דיא אויס־שטאַטטונג דעס נעמאַכטע וועטטאַי־פערטע אין גאַלאַנ אונד פראַכט מיט דער איינעס פּרעסליכען; יודענע טעפּיכע מיט קוגסטאַלען שטיקקערען אונד זיוועלען ריך בע־וועגט פערהילטען דיא וואַנדע, פאָן דער ריכטגעמאַהלטען דעקקע הינגען דריי פערגאָלדעטע לאַמפּען הערגוגטער, דיא איינע פּלאַטע פאָן לינס דורך דען יאַאל נאָסען. דיא נראָסע מאַפּעל מיט דען עדעלסטען שפּייזען בעוועגט, אומשטאַנ־דען נראָסע לעהנעסטעל, אין דענען איינינע נעשאַלטען רוהטען, דערען בליק זיך פראַנענד נאָך דער איינגאַנגס־טהירע ריכטטע, אין וועלכער דער קלאָסטערדיענער ערשיען. דער הויזאַטער, דער אם אָבערען ענדע דעס טישעס זאַס, ערהאַב זיך בייס אונבליק דעס אנגעקאָممענען פאָן זיינעס ריטטע, לייסטעט דאס סאַמטקאַפּפּכען, וועלכעס דיא פּל־בערנע פּלאַטע זיינעס הויפּטהאַאַרעס בעדעקקטע אונד טראַג דעס פערדען ענטגעגען.

„שטאַרט מיך ניכט אין איינעס פעסטע,“ זאָגטע דער קלאָסטערדיענער, — איך וויים איהר פיערע הייטע אין פעסטע, פירכטע איך ניכט, דאס איך אייערן פריידענטאַג פירכטן וויל. איך קאָممע איך אייגע מטטהיילונג צו מאַכען, דיא איהר צוואַר, וויא איהר פאַרגעכט, אם פייער־טאַג ניכט נעגינע האַרט; אבער וויר קאָننען דאס שאָן, פאָם נעשאָפּפּטע האַרט איהר אימטער נעגינע.“

„אם פייערטאַג מאַכט איך פיינע נעשאָפּפּטע, פיעל אברהם ראַבבונס אין.“ „ווייר זאָ נוט אונד עגשטוליגס הערר, ווייר האבען הייטע דען צוויטען פייערטאַג דעס פּפּינגסטפּפּעסטעס. איך קאָممע מאָרגען צו איהנען אינס קלאָסטער, ווענן איהר עס ערלייבט.“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דיא מאַרטיערין.

אויס דען עילעבניסען דער פראַגער יודען.

(1־טע פאָרטזעטצונג.)

אנטאָניאוס פעיליעס ראַשען שריטטעס דען, ערצ־ביטשאָפליכען פאַלאַסט אונד איילטע דעס קרייצהערנ־קלאָסטער צו: דאָרט אנגעראַנגט, שלאָג ער זיך אין זיין צימטער אין, נאַהם אויף דעס איינפאַכען דעסטעל פאַלטין, פערבאַרג דאס געזיכט אין ביידען האַנדען אונד איבערלייס זיך דאָרט זיינען נעראַנקען. ער איבערדאַכטע דאס קלייגען דער טשנלאָקקע, ווילכע אללע מאָנטע צום געטיטטאַגטל־כען מאַהלע אין דאס דעסקאַראָאס (שפּייזזאַאל) בערייף אונד אלס ער אויס זיינעס נאַכזיגען איבער דיא אוזאַכע דעס ערצבישאָפליכען אויסטאַנדס ערוואַכטע, בערייטעט ער עס, דיא ערסטע נעלעגענהייט פערזיכט צו האבען, מיט דעס נענגנשאַנד זיינער בעאַנבאַמטונג צוזאַممענצוקאָممען. „עס איזט אבער בעסטער זאָ,“ ברומטע ער פאָר זיך הין־ „אָך ווערדע צום נוואַרזיאַן (פאָרשטעהער דעס קלאָסטערס) נעהען אונד מיר איין צימטער נעבען איהם ערבייטטען; איך ווערדע דיא בעסטע געלעגענהייט האבען אין זיינע נאָטה צו זיין אונד אונטער דעס שיינע דער נאַכבאַרשאַפט מיך אין זיין פערטרויען איינשליטען.“

באַלד דאַרויף פאָנד דיא נעווינשטע איבערזיכט גונג שטאַטט. נעבען דעס צימטער דעס נייען אנקאָممענען פע־היערס אנאַאַנאַס דאס זיינע איינגעריممט אונד אין לאַיענבריודער (קלאָסטערדיענער) איבערזיכט דאַהין דעططען אַרמזעליגען הויזראַאַס.

פאָלקעס. אין וועלכעם דאס פאַרגעהען ענגלאנדס אלס פערלעטצונג דער גריעכישען אונאבהאנגיגקייט בעצייגנעט אונד געגען דאסזעלבע פראָטעסט ערהאָבען ווירד. גריעכענלאנד ווירד — זאָ הייסט עס אין דעם בעשלוסס — אללעס ציר פערטרייד־יונג זיינער רעכטע אָפפערן אונד אן דיא פרעמדען פאָלקערצו גינסטען דעם בעפאָרשטעהענדען נאַציאָנאלען קריעגעס אפפעלל־רען; דעל־יאנים ערווידערטע: דיא רעגיערונג ווירד דאס נאַציאָנאלע פראָגראַמם אהרעס אים פארלאמענטע אבגעגעבענען ערקלאָרונגען געמאָס דורכפיהרען.

לאָנדאָן, 24. יאָנועי. אוס אטהען ווירד אונ־טער דעם הייטיגען דאטום געמעלדעט: דער ענגלי־שע גענאנדטשי טהיילטע געסטערן דעראנים מיט, דאס ענגלאנד ענטשלאָסען זייא, איהרע קריעגס־פלאָטטע אין דיא גריעכישע געוואסער צו זענדען, פאללס גריעכענלאנד בייא דער ווייגערונג דיא ארמעע צו ענטלאסען פער־הארט. ענגלאנד ווילל דאדורך דען זעגאנגריפ גריעכענלאנדס געגען דיא טירקייא פערהינדערן. דעראנים אנטווארטעט הייטע, אונדעס ער זיך ווייגערטע נאכצוגעבען. דיא גריעכישע פלאָטטע זעגעלטע בייא טאגעס אנברוך מיט פערזיעגעלטען אָדדרעס אויפס מעער. דער בעשטיממונגסאָרט איזט אונבעקאנגט.

אטהען, 24־טען יאָנועי (מיטאגס) מאן בעפרכטעט, דיא ענגלישע פלאָטטע, ווירד דאס ארזענאל (וואפפענמאגאזין) פאן סאלאמיס בלאָקירען (איינשפערען), מאן גלויבט אללגעמיין, דאס דאס איינגרייפען ענגלאנדס דען קריעג בעשלייניגט האבע.

צור טאגעסגעשיכטע.

וויא אום דען פאַרשטעהענדען טעלעגראַממען צו ענטגעהען איזט, ששעהען וויר פעללייכט קנאפפ פאר איסבריך אייגעס גריעכישע טירקישען קריעגעס. ענגלאנד, דאס דיעזען קריעג בעשלייניגטע האט וואהל גאנץ עטוואס אנדערעס ערריכען וואללען, אונד דאך דארף הייטע ענגלאנד ניכט צוריק, ווענן אהם איהדיא לאנגע אן אולאנד דיא האנדע בינדעט. גריעכענלאנד רעכנעט איף דיעזע לאנגע בעי לאנדס אונד עס איזט פראנדיך אב עס ניכט רעכט בעהאלטען ווירד.

* * *

דיא אהנעהען גראָסע ערבישטעיונג דער סער־בען נעגען דיא בולגאַרען, איזט דורך אייגען בייזוך דעס וואפפענשטיללשאנדעס דורך בולגאַרישע טרופפען נאך ערהאלטען ווארדען, דיא כריזבעהאַרען פאן וויאָנא מעלדעטען גאמלוך דער סערבישען רעגיערונג, דאס דיא בולגאַרען מיט אייגעם באטאלליאן רעגולאַר־דער זאלדאטען דיא סערבישען גרענצאָרטע ווולאססינא, דעס־טיאני אונד קלאדענזאטץ בע־זעטצ האבען. דיא סערבישע רעגיערונג איזט עגטשלאסען זיך גענוגטהונג צו פערשאפפען.

* * *

אלס אָרט דער פריעדענספערהאנדלונגען צווישען סערבען אונד בולגאַרען איזט נון עגד־גולטיג בוקארעסט ערוואהלט ווארדען, דער טירקישע סולטאן אלס אבערסטער שטאטהעלר־בליק־נאַרענס האט זיינעם דעלעגירטען מאדזשיד פאשא בעריטס דען אויפטראַג ערטהיילט, מיט דעם דעלעגירטען בולגאַרענס נאך בוקארעסט צו געהען, אין גיש האלט קאָנג מיראן מיט זיינען מיטגלידערן אינע קאָנפערענץ אב, אין וועלכען דיא פריעדענס־בעדינגונגען סערבענס פעסטגעשטעללט ווערדען. דער דעלעגירטע סערבענס איזט בעקאנטליך דער געוועזענע סערבישע געזאנדטע אונד אויסעראָר־דענטליכער מיניסטערוועדענט אין ענגלאנד, שטאאטסראטה מיאטאָוויטש.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (גראָסמיטהיגע שפענדע.) הערר ס. גאלדשמידט אין פראנקפורט אם מאין שענקטע דער דארשטען רעליגיאָנס־עמינדע הונדערטווזענד מארק אויף אייגע יידישע שולע אונד צוואלפטוזענד מארק אויף ביכער פיר דיעזעלבע.

* (פערוויעלטעס אטטענטאט.) דער ענגלישע טהראנפאלגער פיגין פאן וואלס פיהר אויף דער איזענבאהן פאן לאָנדאָן נאך דעם שלאָסס אייטענהאלל, צום בע־וכע דעם הערצאָגס פאן וועסטמינסטער. דער צוג וואורדע אונטערגעגען פאן דער פאלצייא אויפגע־האלטען, וויל דיעזע דיא אנצייגע ערהאלטען האט, דאס אויף דער שטאציאָן מאיערטאן, וואָ דער כראָפטיגין מיט גראָסער פייערלכקייט עמפפאנגען ווערדען זאללטע, אויף דענזעלבען אין אטטענטאט געפאלגט וואָרדען וואָרע. דער פיהר דאנן צו וואגען אויף דאס שלאָסס, וואָ ער צום בעווכע עריוואַרטעט וואורדע.

* (פערבראָכענע אויזענבאהנ־אונגלוק.) אין דער נאהע פאן גראָס־קאָנזשאס האט געסטערן פרוה נאך זיעבען אוהר אין צוואממענשטאָס פאן 3 אויזענבאהנצוגען שטאטטגעפונדען. ניכט וויט פאָס שטאציאָנסגעביידע וואר דורך אייגע פאלשע צייפענגעבונג אין לאסטצוג שטעהען גע־בליעבען, אויף דעם געלייזע, אויף דעם עבען דער פראנגעראָאָפער שנעללצוג מיט פאללעס דאמפ־פע אינלייף. עס פערפאלגטע אין צוזאממענ־שטאָס, דער וועגען נאך דעבטצייטגער, וואהרגעד־מונג אונד גענגרדאפפענבונג קיינען בעריטעגדען שאדען אנגעריכטעט האטטע, וועגן ניכט צום אונ־גליקקע אויך דער פאומאגער שנעללצוג דאצו גע־קאָממען וואָרע, דער אין דיא ביידען פרוהערען צוגע הייניגפוהר, זיא צערטרומ־מערטע אונד אויף אינאנדער הייפטע. אין אי־נעם וואגאן 2־טער קלאססע דעם פראנגעראָאָ־געם וואורדע דיא פרוה אייגעס פערפפלעגסבעגאָס־טען אוים שפאלאטע צו אייגער אונפאָרמליכען פלייטמאססע צערדרוקקט. אין אייגעם וואגאן ערסטער קלאססע וואס דר. עמיל קראָנ־דא (אין זאהן דעם בעריהמטען יידישען פאָר־שטעהערס פאן וויען) — דער דירעקטאר דער דאמפפפפפאהרטסגעזעללשאפט „אדריא" מיט אייגעם יונגען מאנגע נאמענס כאמעל האפמאנן, ליידער ווארדע דר. קוהאנדא שווער פערוואונדעט, וואהרענד האפמאנן ניכט בעשאדיגט וואורדע.

* (פעטראלעאוס־עקספלאזיאָן.) אין דער געמיינדע באדראנ־קישאלו, נעשאה פעי־נאנגענען מיטוואך אין גראָסעם אינגלוקק. אלס דיא 47־אהריגע טאָכטער דעם גרייזלערס וואלפ־גאנג צוקקער אין אייגער קאָממער פעטראָלעאוס אוים אייגעם פאססע אין אייגע פלאשע לייפען ליעס. קאָם דיא מאנד, וועלכע אויך לייכטעטע, מיט דער ברענגענדען קערצע דעם פעטראָלעאוס צו נאהע, זאָ דאס דאסזעלבע עקספלאָדירטע. דיא מאנד ראנגטע נאך צור רעכטען צייט הינוים, דיא טאָכ־טער צוקקערס אבער שטאנד זאָפאָרט אין פלאָם־מען אונד פערבראנגטע אין דער קאָממער. אויך אטאטער, דער פערגעבליכע רעטטונגספערזוכע גע־מאכט האטטע, שטאנד זיך אויס פערצוויינונג מיט אייגעם מעסטער אין דען האלן אונד האטטע זיך פעללייכט געטאָדטעט, וועגן אויהם דאס מאָרד־אייגשטרומענט ניכט דורך זייגע ייגעדע טאָכטער עגטרוסטען וואָרדען וואָרע.

* (פאָרכטבאָרעס אויזענבאהנ־אונגלוקק.) אין דער נאהע פאן גראָס־קאָנזשאס האט געסטערן פרוה נאך זיעבען אוהר אין צוזאממענשטאָס פאן 3 אויזענבאהנצוגען שטאטטגעפונדען. ניכט וויט פאָס שטאציאָנסגעביידע וואר דורך אייגע פאלשע צייפענגעבונג אין לאסטצוג שטעהען גע־בליעבען, אויף דעם געלייזע, אויף דעם עבען דער פראנגעראָאָפער שנעללצוג מיט פאללעס דאמפ־פע אינלייף. עס פערפאלגטע אין צוזאממענ־שטאָס, דער וועגען נאך דעבטצייטגער, וואהרגעד־מונג אונד גענגרדאפפענבונג קיינען בעריטעגדען שאדען אנגעריכטעט האטטע, וועגן ניכט צום אונ־גליקקע אויך דער פאומאגער שנעללצוג דאצו גע־קאָממען וואָרע, דער אין דיא ביידען פרוהערען צוגע הייניגפוהר, זיא צערטרומ־מערטע אונד אויף אינאנדער הייפטע. אין אי־נעם וואגאן 2־טער קלאססע דעם פראנגעראָאָ־געם וואורדע דיא פרוה אייגעס פערפפלעגסבעגאָס־טען אוים שפאלאטע צו אייגער אונפאָרמליכען פלייטמאססע צערדרוקקט. אין אייגעם וואגאן ערסטער קלאססע וואס דר. עמיל קראָנ־דא (אין זאהן דעם בעריהמטען יידישען פאָר־שטעהערס פאן וויען) — דער דירעקטאר דער דאמפפפפפאהרטסגעזעללשאפט „אדריא" מיט אייגעם יונגען מאנגע נאמענס כאמעל האפמאנן, ליידער ווארדע דר. קוהאנדא שווער פערוואונדעט, וואהרענד האפמאנן ניכט בעשאדיגט וואורדע.

* (פעטראלעאוס־עקספלאזיאָן.) אין דער געמיינדע באדראנ־קישאלו, נעשאה פעי־נאנגענען מיטוואך אין גראָסעם אינגלוקק. אלס דיא 47־אהריגע טאָכטער דעם גרייזלערס וואלפ־גאנג צוקקער אין אייגער קאָממער פעטראָלעאוס אוים אייגעם פאססע אין אייגע פלאשע לייפען ליעס. קאָם דיא מאנד, וועלכע אויך לייכטעטע, מיט דער ברענגענדען קערצע דעם פעטראָלעאוס צו נאהע, זאָ דאס דאסזעלבע עקספלאָדירטע. דיא מאנד ראנגטע נאך צור רעכטען צייט הינוים, דיא טאָכ־טער צוקקערס אבער שטאנד זאָפאָרט אין פלאָם־מען אונד פערבראנגטע אין דער קאָממער. אויך אטאטער, דער פערגעבליכע רעטטונגספערזוכע גע־מאכט האטטע, שטאנד זיך אוים פערצוויינונג מיט אייגעם מעסטער אין דען האלן אונד האטטע זיך פעללייכט געטאָדטעט, וועגן אויהם דאס מאָרד־אייגשטרומענט ניכט זיגע ייגעדע טאָכטער עגטרוסטען וואָרדען וואָרע.

פאָלליעטאָן.

דיא אויפגעקלאָרטען.

(34־פאָרזעטצונג.)

אין זאלכען פרעפהרונגען דער קינדערציהונג בילדען יך אָפט דיא גרונדלייגען דעם כאראקטערס אויס. וואָרע פיל ניכט אייגע זאגפטע, ליעבענערוישונג נאשר גע־וועזען, זאָ האטטע דיא צוריקקהאלטונג אין בעטרעף זייגער אייגענען פערזיהונג אונד דער אינזיהן, דאס אנדערע עס־וואס אויהם נאכטהיליגע וואוסטען, זיך פעללייכט צו אייגעם האטען, שטאלצען ווידערשטאנדסגעיסט עגטוויק־קעלט. אבער פיעל לייכטער זיינען אקעל צאָרליך; ער זאה אין אויהם דאס אידעאל אייגעס מאנגעס. אום זאָ מעהר שטערצטע אויהן דער נעדאנקע, דאס דיא פערנאנגענהייט זיינעס העלדען פעללייכט ניכט גאנץ מאסקולאן וואר.

אייגיגע וואָכען נאכהער שיען עס יעדאך פיל, דאס נראָס פערלעבערע מיט זיינער פראנע אין בערעף דעס זיג־נענס לעדיגליך שערין נעמאכט האבען מוסטע. דער נראָס עראָפפנטע אויהם, דאס ער אויהן אויף דאס פאראנאָיאס נאך האללע, וואָ יונגע עדעללייטע אויהרע פאָרבילדונג פיר דיא אינזווערזיטאָטס צו ערהאלטען פפלעגען, וועגען וואָללע. דיעזע מיטטהיילונג האָב פיל מוטה אויפס נייע. ער זאָלל־טע אין עדעלמאן ווערדען, אונד אויף אייגענער אייגע אינ־ערקלאָרליכע וויזע מוטטע עס זיך הערוויסטעללען, דאס אללע זיינע פערמוטונגען שלעכט וואָרען. ער דאכטע ניכט מעהר אבער דיא פראנע נאך, דיא איהן בזוהער בעשאפ־פענס אונד דיינען פיאָהונג געריכט האטטען. ער נינג זינ־

נענד אין דעם שלאָסס אומהער, שערצטע מיט דען דיינערן. מאכטע איהנען אבשיידס־געשענקע אונד באנד אינגאָלדענע מאל דעם ריטטענכע אויף דיא זעערע. נור נוט פיר דען שווארצען פאָגגי צו וואָרגען.

XIII.

אויף דעם פאראנאָיאס ערוואַרד זיך פיל דורך פלייס אונד אויסמערקאמקייט דיא ליעבע זיינער לעהרע־ניכט זאָ נוט גינג עס אויהם מיט זיינען קאָממיליפאָנען, שאָן דער אויפשאָאר, דאס פיל קיינען האָקלינגגרען נאמען טרוג, טרעגטע אויהן פאָן דיעזען. דא ער אלס דער נעפפפ דעס נראָסען פערלעבערע נאלם, זאָ פערטוטהעטע מאן, דאס זיינע מוטטער אייגע מעואָללאנגע נעשלאָסען, וואס אין דען אויגען אלל דער יונגען נראָסען, באראָנע, אונד יונקער אין אונזויפלאָשליכער מאקעל וואר. נאך מעהר פרעגטע אין אינגערעס נעפיהל דעס קנאבען אויהן פאָן זיינען מיטשילען. דען הייסאנגשרהאלטונגס־שפאָפ דער יונגען לייטע בילדעטע נאטירליך דיא הייטאטה. דער פאטער, דיא מוטטער, דיא נעשוויסטער, דיא אָנקעל, דיא מאנטען, נעמיינאטע פאמיליענבעגעגענגען וואורדען נעווכט אונד נעפרגדען. בייא אלל דיעזען נעשפראָכען מוטטע זיך מיל אין זיך צוריקקציהען. ער פרכטעטע אויף שווארז דאס נעשפראָך צו לענקען, דעסען בעריהרונג אויהן שמערצען וווערדע.

אום לייטע דער יאהרע, דיא מיל אין האללע צו בראָכטע, וואורדען דעם נראָסען נאכאיינאנדער דריא מאָכטע נעבאָרען. עס וואָרען אללעדיליכטע נעשפפפע; אבער עס וואָרען ניכט דיא קינדער, וועלכע פאָן דען עלטערן ע־זעהנס וואורדען. דיא בעוטצונגען דעס נראָסען וואָרען לאנגע בעי לאנדס אונד עס איזט פראנדיך אב עס ניכט רעכט בעהאלטען ווירד.

* * *

דיא אהנעהען גראָסע ערבישטעיונג דער סער־בען נעגען דיא בולגאַרען, איזט דורך אייגען בייזוך דעס וואפפענשטיללשאנדעס דורך בולגאַרישע טרופפען נאך ערהאלטען ווארדען, דיא כריזבעהאַרען פאָן וויאָנא מעלדעטען גאמלוך דער סערבישען רעגיערונג, דאס דיא בולגאַרען מיט אייגעם באטאללאן רעגולאַר־דער זאלדאטען דיא סערבישען גרענצאָרטע ווולאססינא, דעס־טיאני אונד קלאדענזאטץ בע־זעטצ האבען. דיא סערבישע רעגיערונג איזט עגטשלאסען זיך גענוגטהונג צו פערשאפפען.

* * *

אלס אָרט דער פריעדענספערהאנדלונגען צווישען סערבען אונד בולגאַרען איזט נון עגד־גולטיג בוקארעסט ערוואהלט ווארדען, דער טירקישע סולטאן אלס אבערסטער שטאטהעלר־בליק־נאַרענס האט זיינעם דעלעגירטען מאדזשיד פאשא בעריטס דען אויפטראַג ערטהיילט, מיט דעם דעלעגירטען בולגאַרענס נאך בוקארעסט צו געהען, אין גיש האלט קאָנג מיראן מיט זיינען מיטגלידערן אינע קאָנפערענץ אב, אין וועלכען דיא פריעדענס־בעדינגונגען סערבענס פעסטגעשטעללט ווערדען. דער דעלעגירטע סערבענס איזט בעקאנטליך דער געוועזענע סערבישע געזאנדטע אונד אויסעראָר־דענטליכער מיניסטערוועדענט אין ענגלאנד, שטאאטסראטה מיאטאָוויטש.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (גראָסמיטהיגע שפענדע.) הערר ס. גאלדשמידט אין פראנקפורט אם מאין שענקטע דער דארשטען רעליגיאָנס־עמינדע הונדערטווזענד מארק אויף אייגע יידישע שולע אונד צוואלפטוזענד מארק אויף ביכער פיר דיעזעלבע.

* (פערוויעלטעס אטטענטאט.) דער ענגלישע טהראנפאלגער פיגין פאָן וואלס פיהר אויף דער איזענבאהן פאָן לאָנדאָן נאך דעם שלאָסס אייטענהאלל, צום בע־וכע דעם הערצאָגס פאָן וועסטמינסטער. דער צוג וואורדע אונטערגעגען פאָן דער פאלצייא אויפגע־האלטען, וויל דיעזע דיא אנצייגע ערהאלטען האט, דאס אויף דער שטאציאָן מאיערטאן, וואָ דער כראָפטיגין מיט גראָסער פייערלכקייט עמפפאנגען ווערדען זאללטע, אויף דענזעלבען אין אטטענטאט געפאלגט וואָרדען וואָרע. דער פיהר דאנן צו וואגען אויף דאס שלאָסס, וואָ ער צום בעווכע עריוואַרטעט וואורדע.

* (פאָרכטבאָרעס אויזענבאהנ־אונגלוקק.) אין דער נאהע פאָן גראָס־קאָנזשאס האט געסטערן פרוה נאך זיעבען אוהר אין צוזאממענשטאָס פאָן 3 אויזענבאהנצוגען שטאטטגעפונדען. ניכט וויט פאָס שטאציאָנסגעביידע וואר דורך אייגע פאלשע צייפענגעבונג אין לאסטצוג שטעהען גע־בליעבען, אויף דעם געלייזע, אויף דעם עבען דער פראנגעראָאָפער שנעללצוג מיט פאללעס דאמפ־פע אינלייף. עס פערפאלגטע אין צוזאממענ־שטאָס, דער וועגען נאך דעבטצייטגער, וואהרגעד־מונג אונד גענגרדאפפענבונג קיינען בעריטעגדען שאדען אנגעריכטעט האטטע, וועגן ניכט צום אונ־גליקקע אויך דער פאומאגער שנעללצוג דאצו גע־קאָממען וואָרע, דער אין דיא ביידען פרוהערען צוגע הייניגפוהר, זיא צערטרומ־מערטע אונד אויף אינאנדער הייפטע. אין אי־נעם וואגאן 2־טער קלאססע דעם פראנגעראָאָ־געם וואורדע דיא פרוה אייגעס פערפפלעגסבעגאָס־טען אוים שפאלאטע צו אייגער אונפאָרמליכען פלייטמאססע צערדרוקקט. אין אייגעם וואגאן ערסטער קלאססע וואס דר. עמיל קראָנ־דא (אין זאהן דעם בעריהמטען יידישען פאָר־שטעהערס פאָן וויען) — דער דירעקטאר דער דאמפפפפפאהרטסגעזעללשאפט „אדריא" מיט אייגעם יונגען מאנגע נאמענס כאמעל האפמאנן, ליידער ווארדע דר. קוהאנדא שווער פערוואונדעט, וואהרענד האפמאנן ניכט בעשאדיגט וואורדע.

* (פעטראלעאוס־עקספלאזיאָן.) אין דער געמיינדע באדראנ־קישאלו, נעשאה פעי־נאנגענען מיטוואך אין גראָסעם אינגלוקק. אלס דיא 47־אהריגע טאָכטער דעם גרייזלערס וואלפ־גאנג צוקקער אין אייגער קאָממער פעטראָלעאוס אוים אייגעם פאססע אין אייגע פלאשע לייפען ליעס. קאָם דיא מאנד, וועלכע אויך לייכטעטע, מיט דער ברענגענדען קערצע דעם פעטראָלעאוס צו נאהע, זאָ דאס דאסזעלבע עקספלאָדירטע. דיא מאנד ראנגטע נאך צור רעכטען צייט הינוים, דיא טאָכ־טער צוקקערס אבער שטאנד זאָפאָרט אין פלאָם־מען אונד פערבראנגטע אין דער קאָממער. אויך אטאטער, דער פערגעבליכע רעטטונגספערזוכע גע־מאכט האטטע, שטאנד זיך אוים פערצוויינונג מיט אייגעם מעסטער אין דען האלן אונד האטטע זיך פעללייכט געטאָדטעט, וועגן אויהם דאס מאָרד־אייגשטרומענט ניכט זיגע ייגעדע טאָכטער עגטרוסטען וואָרדען וואָרע.

פאָלליעטאָן.

דיא אויפגעקלאָרטען.

(34־פאָרזעטצונג.)

אין זאלכען פרעפהרונגען דער קינדערציהונג בילדען יך אָפט דיא גרונדלייגען דעם כאראקטערס אויס. וואָרע פיל ניכט אייגע זאגפטע, ליעבענערוישונג נאשר גע־וועזען, זאָ האטטע דיא צוריקקהאלטונג אין בעטרעף זייגער אייגענען פערזיהונג אונד דער אינזיהן, דאס אנדערע עס־וואס אויהם נאכטהיליגע וואוסטען, זיך פעללייכט צו אייגעם האטען, שטאלצען ווידערשטאנדסגעיסט עגטוויק־קעלט. אבער פיעל לייכטער זיינען אקעל צאָרליך; ער זאה אין אויהם דאס אידעאל אייגעס מאנגעס. אום זאָ מעהר שטערצטע אויהן דער נעדאנקע, דאס דיא פערנאנגענהייט זיינעס העלדען פעללייכט ניכט גאנץ מאסקולאן וואר.

אייגיגע וואָכען נאכהער שיען עס יעדאך פיל, דאס נראָס פערלעבערע מיט זיינער פראנע אין בערעף דעס זיג־נענס לעדיגליך שערין נעמאכט האבען מוסטע. דער נראָס עראָפפנטע אויהם, דאס ער אויהן אויף דאס פאראנאָיאס נאך האללע, וואָ יונגע עדעללייטע אויהרע פאָרבילדונג פיר דיא אינזווערזיטאָטס צו ערהאלטען פפלעגען, וועגען וואָללע. דיעזע מיטטהיילונג האָב פיל מוטה אויפס נייע. ער זאָלל־טע אין עדעלמאן ווערדען, אונד אויף אייגענער אייגע אינ־ערקלאָרליכע וויזע מוטטע עס זיך הערוויסטעללען, דאס אללע זיינע פערמוטונגען שלעכט וואָרען. ער דאכטע ניכט מעהר אבער דיא פראנע נאך, דיא איהן בזוהער בעשאפ־פענס אונד דיינען פיאָהונג געריכט האטטען. ער נינג זינ־

לעהרענסטער, אונד נור דער מאנגעפשטאמט וואר ערבערע־טינס. וועגן נון נאָך פיערריך אהנע לעגיטיס, מאנגליכע קינדער שטערבען ווירדע, זאָ פיעלען דיא ריינען בעוטצונ־גען אייגעס בריודערהאנע דעס נראָסען צו. אין אללע דעס־טען וואורדע נאָך פעלעבעגע זעהר פאָרזיכטיג אין זיינען אייסנאבען; דענן עס נאלט. זיינען מאכטערע אין זיינע־נעס לעבענס אייגן. אויהרעס אנגעמעסענען פערמע־גען צו עריפאָרען. אלס פיל דאס מאטריישאפט־עקקאמען בעשאנדען האטטע אונד אין דעם פאראנאָיאס עגטלאה־טען וואורדע, בענאב ער זיך נאך דעם שלאָסס זיינעס אָנקעלס, וואָ דיעזער אויהן מיט אינגעגע, הערצליכער פריי־דע עמפפאנג אונד אויהם צו זיינען נוטען זיינגסטען גלוקק ווינשטע. —

„ווילליגס דיא מיר ניכט, ליעבער אָנקעל". פראגטע פיל, „עטצאס זאגען, וועלכעס בערוהט איך מיך נאך דיינעס וואוגשע ווידטען זאלל?"

„איך מאכטע דיינער זייטונג קיינען צוזאגג אנטהון", אנטוואָרטעטע דער נראָס. „עס איזט ניכט נאָהיג דאס דיא נעראדע יעטצט שאָן דיינע וואהל פרעפפפ. דיא אנוויטע־ווישאפ עראָפפנטע דיר אייגען בליקק אויף דען מאָרקט דעס לעבענס, אונד דיא קאנגסט נאך דיינעס גע־פאללען דיר דיא שווערען וואהלען. דיא דיר אם מיטטען צוזאגען."

„מוס איך דענן ניכט", פראגטע פיל, „בעזאָנדערע ריקקזיכט אויף דען בערוף נעהמען, דעס איך קינפפיג מיי־נען לעבענסאונטערהאלט פערדאנקען זאָלל?"

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)